

Evaluatie van het algoritme van Nutri-Score

2022/29, Den Haag, 29 november 2022

Samenvatting

Gezondheidsraad

In het Nationaal Preventieakkoord 2018 is afgesproken om in Nederland een voedselkeuzelogo in te voeren. Doel is consumenten te helpen gezonde keuzes te maken en producenten aan te zetten tot productverbetering. Het ministerie van VWS heeft hiervoor de Nutri-Score uitgekozen, op voorwaarde dat dit logo voldoende aansluit op de Nederlandse voedingsrichtlijnen. Vanaf februari 2021 heeft een internationaal wetenschappelijk comité (IWC) gewerkt aan verbetering van het algoritme van de Nutri-Score. Eind juli 2022 is het herziene algoritme gepubliceerd, waarbij het deel over dranken nog niet is verschenen. De staatssecretaris heeft de Gezondheidsraad gevraagd te beoordelen in hoeverre het herziene algoritme is verbeterd, te reflecteren op de aansluiting van Nutri-Score op de Nederlandse voedingsrichtlijnen en te adviseren over eventuele verdere aanpassingen. De Commissie Voeding heeft zich over deze vragen gebogen.

Vergelijking met Richtlijnen goede voeding en Schijf van Vijf

De Nutri-Score is een logo op de voorkant van de verpakking van voedingsmiddelen en vertaalt informatie op het etiket van een product in een kleur en een letter, van de donkergroene A tot de rode E. De score is gebaseerd op de hoeveelheid energie, zout, verzadigd vet, suiker, vezel, eiwit, en de hoeveelheid groente, fruit en peulvruchten. De consument kan met de Nutri-Score de samenstelling van producten met elkaar vergelijken. De commissie heeft per productgroep berekend welke Nutri-Scores producten in de supermarkt zouden krijgen en die vergeleken met de aanbevelingen uit de Richtlijnen goede voeding (RGV) van de Gezondheidsraad en de Schijf van Vijf (Sv5) van het Voedingscentrum. Volledige aansluiting is niet mogelijk, alleen al omdat de RGV, de Sv5 en de Nutri-Score verschillen in doelstellingen en systematiek. Te veel discrepanties zijn echter ongewenst. De commissie ziet een discrepantie als de Nutri-Score groen is (A of B) terwijl het product niet wordt aanbevolen in de RGV of niet

in de Sv5 staat en ook als een product dat juist wordt aanbevolen een C-, D- of E-score krijgt (hierna 'rode scores' genoemd).

Nutri-Score is verbeterd; rode scores sluiten goed aan bij voedingsaanbevelingen

De commissie stelt vast dat het herziene algoritme een verbetering betekent ten opzichte van het huidige. De Nutri-Score laat vooral goed zien welke producten een minder gezonde samenstelling hebben; die krijgen een rode score. Het gaat dan om productgroepen zoals sauzen, koek, gebak, snoep, chocolade, chips, zoutjes, diverse snacks en verschillende soorten broodbeleg. Ook toont het logo binnen die productgroepen welke producten een meer en minder ongezonde samenstelling hebben (C is minder ongezond samengesteld dan E).

Vooral groene scores zijn nog niet altijd in lijn met voedingsaanbevelingen

Bij de productgroepen die een groene score krijgen is de aansluiting tussen Nutri-Score en de Nederlandse voedingsaanbevelingen vaak

wel, maar niet altijd goed. Zo maakt Nutri-Score binnen een productgroep niet altijd genoeg onderscheid tussen producten met een meer en minder gezonde samenstelling. Hierdoor krijgen bijvoorbeeld witte en zilvervliesrijst dezelfde Nutri-Scores, net als witte en volkorenpasta. Dit sluit niet aan bij de voedingsrichtlijnen, die de vezelrijke varianten aanbevelen. Verder zouden meer plantaardige oliën en zachte margarines en halvarines een groene Nutri-Score moeten krijgen dan nu het geval is, vanwege hun gunstige vetzuursamenstelling. Ook bij kaas en vlees is meer onderscheid gewenst tussen producten met een meer en minder gezonde samenstelling.

Algoritme biedt te veel ruimte voor toevoeging van zout en suiker

Vanwege het algoritme van de Nutri-Score is er juist bij producten in de groene categorie, zoals fruit, groente, peulvruchten en daarop gebaseerde maaltijden, relatief veel ruimte voor ongezondere toevoegingen zoals zout en suiker. Dit kan tot ongewenste effecten leiden

(bijvoorbeeld toevoegen van meer zout of suiker terwijl de Nutri-Score hetzelfde blijft, of het wegnemen van de stimulans tot verlaging van zout, suiker en verzadigd vet). De commissie vindt het van belang dit zo veel mogelijk tegen te gaan. Met name zout in groente- en peulvruchtconserven met Nutri-Score B is een aandachtspunt. Hoewel groenteconserven gemiddeld genomen veel minder gegeten worden dan verse groenten, kunnen deze producten op individueel niveau een grote bijdrage leveren aan de totale zoutinname op een dag. Toegevoegd suiker in fruitconserven is ook een aandachtspunt: er kan relatief veel suiker worden toegevoegd zonder dat het product Nutri-Score A verliest.

Nutri-Score bij maaltijdpakketten beperken tot inhoud pakket

De commissie vindt dat de Nutri-Score bij maaltijdpakketten en -mixen alleen gebaseerd mag zijn op de producten die in de verpakking zitten en niet op producten die de consument zelf nog moet toevoegen (met uitzondering van

water). Nu mag de Nutri-Score gebaseerd zijn op het bereidingsvoorschrift op de verpakking, waarin bijvoorbeeld staat dat groente of vlees toegevoegd moet worden. Het is mogelijk dat de consument het bereidingsvoorschrift niet volgt en er bijvoorbeeld minder groente bij doet of de kip uit het bereidingsvoorschrift vervangt door worst. De Nutri-Score van zo'n pakket is dan te positief.

Nutri-Score heeft meerwaarde naast bestaande voedingsvoorlichting

Een voedselkeuzelogo is bedoeld als aanvulling op de bestaande voedingsvoorlichting: het kan consumenten helpen een gezondere keuze te maken doordat ze de samenstelling van voedingsmiddelen makkelijk kunnen vergelijken. Alles overwegend ziet de commissie de meerwaarde van de Nutri-Score hierbij. Dit geldt in het bijzonder voor mensen met beperkte voedingskennis die met de huidige voedingsvoorlichting moeilijk te bereiken zijn en die vaker een ongezond voedingspatroon hebben. Nutri-Score is een intuïtief en visueel krachtig

logo dat al bekendheid heeft doordat het logo al op tal van producten staat. Bovendien is het in de ons omringende landen ingevoerd en komt het via die landen op de Nederlandse markt.

Verdere verbetering en monitoring essentieel

Het logo is niet perfect, maar de commissie ziet voldoende mogelijkheden om het logo verder te verbeteren. Bovendien acht de commissie het niet waarschijnlijk dat er een voedselkeuzelogo beschikbaar komt dat wél volledig voldoet. De commissie vindt het essentieel dat de punten waarop de Nutri-Score niet goed aansluit op de voedingsaanbevelingen worden opgelost.

Zij adviseert er op te sturen dat het IWC voortvarend met de aanbevelingen aan de slag gaat. Tegelijk is van belang dat vanuit Nederland actief wordt ingezet op aanpassing van Europese regel- en wetgeving rondom etikettering en voedselkeuzelogo's, omdat niet alle aandachtspunten kunnen worden opgelost door het algoritme alleen. Bij invoering van het logo acht de commissie het noodzakelijk te onderzoeken welk effect het heeft op het gedrag

van consumenten en producenten om te bezien in hoeverre het daadwerkelijk bijdraagt aan een gezonder voedingspatroon.

Bredere voedingsvoorlichting blijft belangrijk

De voedingsvoorlichting is in Nederland zorgvuldig uitgewerkt via de Richtlijnen goede voeding, de voedingsnormen en de Schijf van Vijf. Hierin is aandacht voor volwaardigheid, duurzaamheid en veiligheid. De commissie vindt het belangrijk dat in de communicatie naar de consument goed wordt uitgelegd dat de Nutri-Score een aanvulling is op de bestaande voedingsvoorlichting, waarbij het logo het mogelijk maakt om de samenstelling van producten met elkaar te vergelijken bij het boodschappen doen. Een gezond voedingspatroon is meer dan alleen het kiezen van producten met een groene score. De commissie vindt goede uitleg van belang om te voorkomen dat de Nutri-Score (of een ander logo) de aandacht vermindert voor de bredere voedingsvoorlichting. De commissie is zich bewust van

de uitdaging die met name ligt bij het uitleggen van de scores die onvoldoende in lijn zijn met de voedingsaanbevelingen.

De Gezondheidsraad, ingesteld in 1902, is een adviesorgaan met als taak de regering en het parlement ‘voor te lichten over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid en het gezondheids(zorg)onderzoek’ (art. 22 Gezondheidswet).

De Gezondheidsraad ontvangt de meeste adviesvragen van de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Infrastructuur en Waterstaat; Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De raad kan ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen, en ontwikkelingen of trends signaleren die van belang zijn voor het overheidsbeleid.

De adviezen van de Gezondheidsraad zijn openbaar en worden als regel opgesteld door multidisciplinaire commissies van – op persoonlijke titel benoemde – Nederlandse en soms buitenlandse deskundigen.

U kunt dit document downloaden van www.gezondheidsraad.nl.

Deze publicatie kan als volgt worden aangehaald:
Gezondheidsraad. Evaluatie van het algoritme van Nutri-Score.
Den Haag: Gezondheidsraad, 2022; publicatienr. 2022/29.

Auteursrecht voorbehouden

